

Oral health promotion for healthy aging society

นพ.สุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย
อธิบดีกรมอนามัย

สถิติผู้สูงอายุของประเทศไทย

ชัย

AGING SOCIETY THAILAND 2020

ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป 11,136,059 คน **16.73 %**

ประชากรทั้งหมด 66,558,935 คน

จังหวัดที่มีผู้สูงอายุมากที่สุด 5 จังหวัด

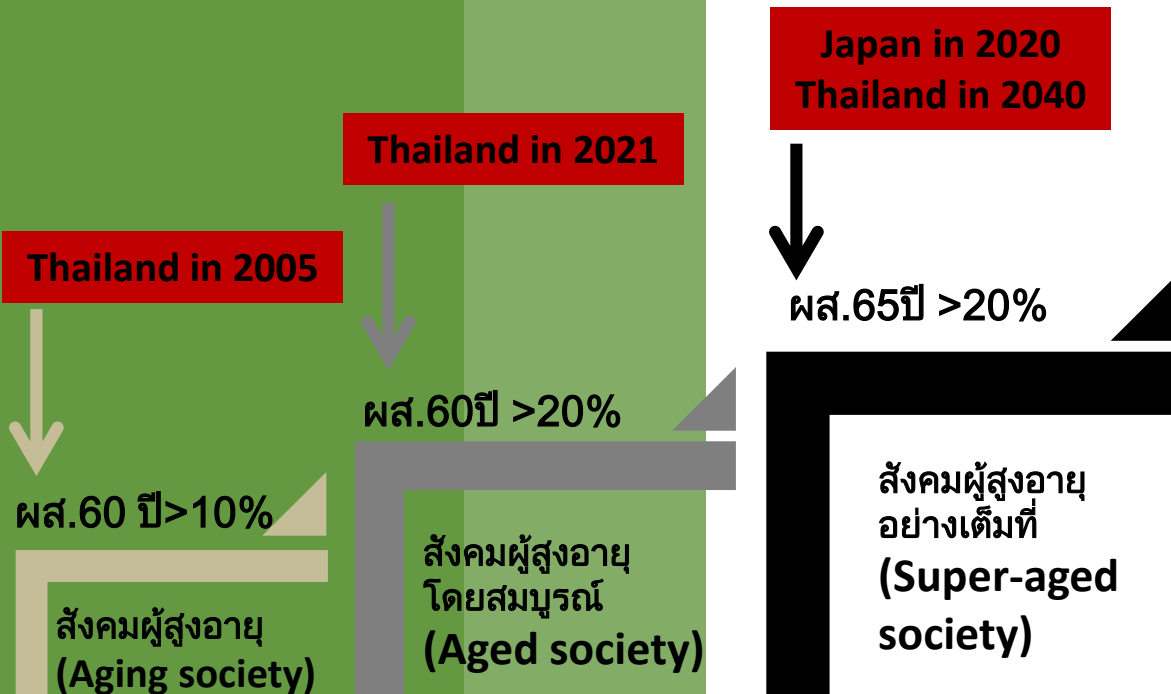
จังหวัดที่มีร้อยละผู้สูงอายุมากที่สุด 5 จังหวัด

THAILAND IN TRANSITION

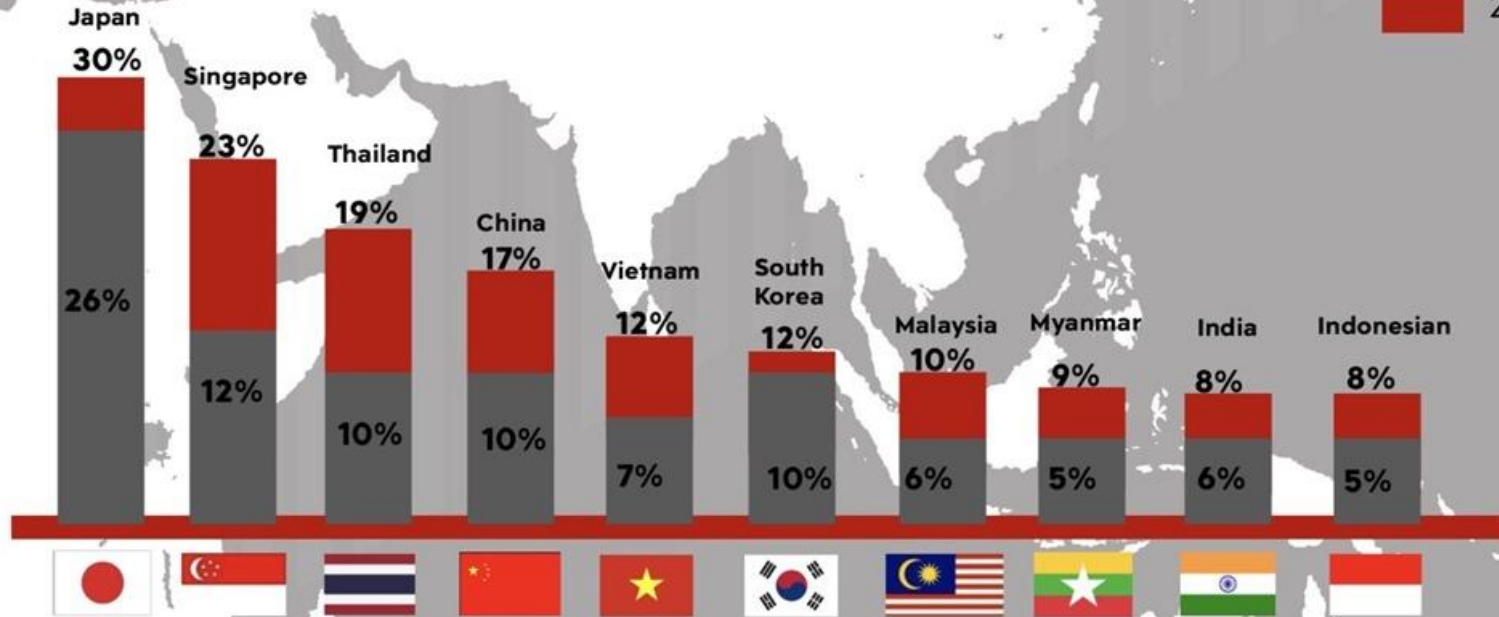

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

The Asian's most elderly countries

2015
2030

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-2564)

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

Goal

Active Aging

(ดูแลตนเองได้ เข้าถึงบริการสุขภาพ มีการป้องกันและลดปัจจัยเสี่ยง)

Security

(มีหลักประกันด้านการเงิน สังคม ความปลอดภัย)

Participation

(มีส่วนร่วมกับครอบครัว ชุมชน สังคม)

6 Sustainable

S1 การสร้างระบบคุ้มครองและสวัสดิการผู้สูงอายุ

S2การทำงานและการสร้างรายได้สำหรับผู้สูงอายุ

S3 ระบบสุขภาพเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ

S4 ปรับสภาพแวดล้อมชุมชนและบ้านให้ปลอดภัย

S5 ธนาคารเวลา

S6 การสร้างความรอบรู้ให้คนรุ่นใหม่

4 Change

C1 การยกระดับความร่วมมือเสริมสร้างพลังสังคมผู้สูงอายุ

C2 การปรับเปลี่ยนกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ขอบบังคับเอื้อต่อการทำงานด้านผู้สูงอายุ

C3 ปฏิรูประบบข้อมูลเพื่อขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ

C4 พลิกโฉมนวัตกรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมสูงอายุ

Preventive Long Term Care: การดูแลผู้สูงอายุระยะยาวเชิงป้องกัน (Cs กลุ่มวัยผู้สูงอายุ)

Pre-Aging
พฤติกรรมสุขภาพดี
มีความรอบรู้
ด้านสุขภาพ

ผู้สูงอายุตอนต้น
(60-69 ปี)
ดูแลตนเองได้เป็น
"พฤติกรรมพลัง"

ผู้สูงอายุตอนกลาง
(70-79 ปี)
สมองดี ไม่ล้ม ไม่ลืม

ผู้สูงอายุตอนปลาย
(80 ปี ขึ้นไป)
อาหารดี สุขภาพดี

★ THAI Active Aging: Smart Happy & Health

ไม่ล้ม ไม่ลืม ไม่ซึมเศร้า
กินข้าวอร่อย

พฤติกรรมดี
ทักษะกาย ใจดี

Innovation / Application

โปรแกรมปรับเปลี่ยน
พฤติกรรมสุขภาพ

ชุดองค์ความรู้ ทักษะ และ
พฤติกรรมจำเป็นพื้นฐานสำหรับ
วัยผู้สูงอายุ

มีแกนนำ/ธนาคารเวลา

Setting
1.บ้าน 2. วัด
3. ชุมชน
4. ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต

ติดสังคม
ติดบ้าน
ติดเตียง

-บูรณาการ 6 กระทรวง
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
-กระทรวงมหาดไทย
-กระทรวง พ.ม.
-กระทรวงสาธารณสุข
-กระทรวงศึกษาธิการ
-กระทรวงแรงงาน
-กระทรวงดิจิทัลเพื่อ
เศรษฐกิจและสังคม

และ
-บูรณาการนโยบาย
เตรียมความพร้อมสู่สังคม
ผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย
เป็นวาระแห่งชาติ

- Smart walk
- Smart brain
- Smart eat
- Smart sleep & emotional

SDG / กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี /
ยุทธศาสตร์ชาติด้านสาธารณสุข 20 ปี

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 1
การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อ
รับสูงอายุที่มีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 2
การส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ

ยุทธศาสตร์ที่ 3
ระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

ยุทธศาสตร์ที่ 4
การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผล.อย่างบูรณาการ
ระดับชาติและการพัฒนาบุคลากรด้านผล.

ยุทธศาสตร์ที่ 5
การประมวล พัฒนา และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านผล.และการ
ติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผล.แห่งชาติ

- แผนบูรณาการ
ผู้สูงอายุ
- แผนฯกรมอนามัย

Social
Security
Strong

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

- เคลื่อนไหวออกแรงเป็นประจำต่อเนื่อง
- ช่วยเหลือตนเองได้

Healthy aging ในมุมมองกรมอนามัย

- ไม่พร่องสารอาหาร
- บริโภคสัดส่วน/ปริมาณเหมาะสม

สุขเพียงพอ

ชะลอชรา

ชิวายืนยาว

ที่พักอาศัย/สถานที่สาธารณะ ปลอดภัย ปราศจากความเสี่ยงและอันตราย

- รับรู้ดี
- จำดี
- มีเหตุผล
- มีสมาธิ
- สื่อสารเข้าใจ
- ไม่มีติสัมพันธ์

- มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับครอบครัวและสังคม
- สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น
- มีหลักยึดเหนี่ยวจิตใจ

- มีฟันใช้งานอย่างน้อย 20 ซี่ หรือ 4 คู่สบฟันหลัง
- ฟันสะอาด เหงือกแข็งแรง
- เคี้ยวและกลืนได้อย่างปกติ
- ยิ้มได้อย่างมั่นใจ

Oral health status and health literacy in elderly

ร้อยละผู้สูงอายุ 60-74 ปีมีฟันแท้ใช้งาน 20 ซี่ และมีฟันหลัง 4 คู่สบ

39.4%

ร้อยละผู้สูงอายุ 60-74 ปีมีสภาวะปริทันต์ปกติ

36.3%

✓ ค่าเฉลี่ยฟันแท้ที่มีในช่องปาก **18.6** ซี่/คน

ด้านพฤติกรรม

- ✓ แปรงฟันก่อนนอน 53.7%
- ✓ ใช้อุปกรณ์เสริม 47.0%
- ✓ ไม่ทำความสะอาดฟันเทียม 21.2%
- ✓ สูบบุหรี่จนถึงปัจจุบัน 12.8%

ด้านความรู้

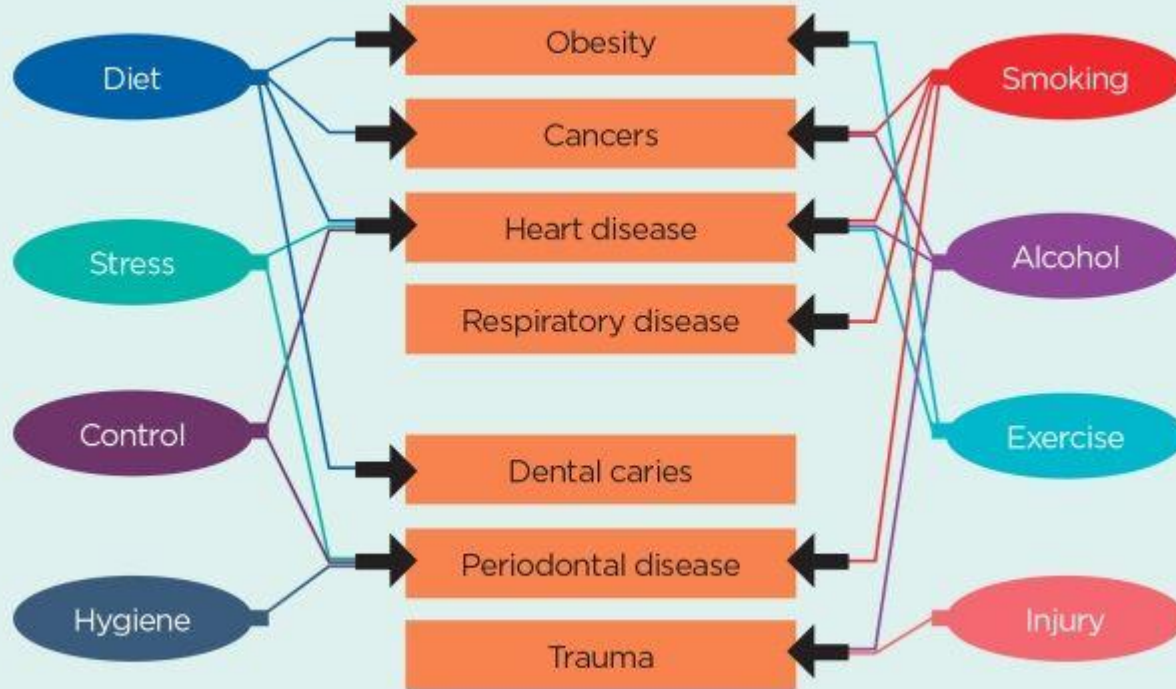
จากการสำรวจ HL ของคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับ HL ไม่เพียงพอ คือ อายุ 60 ปีขึ้นไป อ่านไม่ได้ เขียนไม่คล่อง ไม่ได้เรียนหนังสือ ไม่มีบทบาทในชุมชน

Common risk factor approach to oral health

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

Fig 1. Common risk factor approach to oral health

Source: Sheiham and Watt (2000)

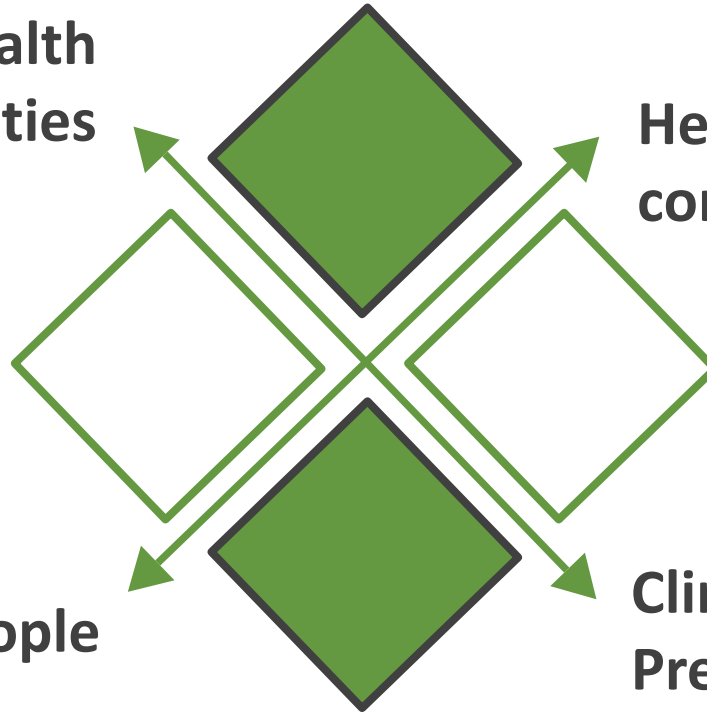
Healthy aging in action

**Elimination of health
disparities**

**Healthy and safe
community environment**

Empower people

**Clinical and community
Prevention services**

How to maintain these elderly population to be **A POWER** not **A BURDEN**?

Healthy 85.3%

Oral health Promotion

เพิ่มความรอบรู้ผ่านช่องทางต่างๆ

ให้บริการส่งเสริมป้องกันเชิงรุก

Self-care

ชมรมผู้สูงอายุจัดกิจกรรมส่งเสริม

สุขภาพช่องปาก

Homebound 13.8%

Oral health Promotion

เพิ่มความรอบรู้ผ่านช่องทางต่างๆ

ให้บริการส่งเสริมป้องกันเชิงรุก

Self-care

อสม./Caregiver ดูแลสุขภาพช่องปากเชิงรุก

Bedbound 0.9%

Oral health Promotion

เพิ่มความรอบรู้ผ่านช่องทางต่างๆ

ให้บริการส่งเสริมป้องกันเชิงรุก

Self-care

AGING SOCIETY

AGING SOCIETY

กรมอนามัยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุไทยมีสุขภาพดี